

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1934 kl. 4 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1934/1935 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.

(4:e avd.)

Departementet.

1:o **Extra byråchef för tekniska ärenden.** Uti den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t i avsende å sjätte huvudtiteln, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet (punkt 1, sid. 1, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag), föreslagit riksdagen att till extra byråchef för tekniska ärenden för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *extra byråchef för tekniska ärenden* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor.

2:o **Ökad föredragning i regeringsrätten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 2 och 3), som innebär en anslagsminskning med 2,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ökad föredragning i regeringsrätten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 11,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m. Vägorganisationen i länen.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 3—11, sid. 3—116) angående väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m. och angående vägorganisationen i länen avger utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härigenom anmäles.

4:o) **Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, sid. 119—121) föreslagit riksdagen att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar stod för vartdera av budgetåren 1926—1928 till förfogande anslag å tillhopa 4,000,000 kronor. För vartdera av budgetåren 1928—1930 bestämdes anslagsbeloppet för detta ändamål till 4,500,000 kronor. För budgetåret 1930/1931 höjde riksdagen anslaget till 5,000,000 kronor. Samtidigt vidtogs sådan ändring i de för anslagets användning stadgade grunderna, att statsbidrag till de med detsamma avsedda vägföretagen finge utgå med högst tre fjärdedelar i stället för, såsom dittills gällt, två tredjedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag. För budgetåret 1931/1932 höjde riksdagen anslagsbeloppet ytterligare till 5,250,000 kronor. För budgetåret 1932/1933 anvisades anslaget — som tidigare bestritts av vanliga skattemedel — att med oförändrat belopp, 5,250,000 kronor, utgå direkt av automobilskattemedel. Jämväl för innevarande budgetår har riksdagen för ändamålet anvisat ett anslag av 5,250,000 kronor att direkt utgå av automobilskattemedel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att enligt under år 1933 genom länsstyrelsernas försorg upprättade flerårsplaner för byggande och förbättring av allmänna vägar avseende tiden 1934—1936 skulle för vartdera av budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 erfordras ett anslag av i avrundat tal 5,450,000 kronor. Styrelsen har vidare anfört, att i enlighet med av 1931 års väg- och brosakunniga lämnade direktiv hade i länen flerårsplaner uppgjorts jämväl för tiden 1937—1943 och att enligt dessa tioårsplaner, i vad avsåge byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, lärens sammanlagda anslagskrav per år genomsnittligt för tioårsperioden uppginge till i runt tal 5,600,000 kronor. Styrelsen har hemställt, att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1934/1935 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 5,450,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Departementschefen har yttrat följande:

De av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda flerårsplanerna för åren 1937—1943 hava upprättats för att jämte planerna för åren 1934—1936 tjäna som underlag vid verkställandet av 1931 års väg- och brosakunnigas i det föregående omförmälda undersökning angående det totala årliga medelsbehovet för vägändamål, vilken undersökning verkställdes ur synpunkten av väghållarnas skatteförmåga. Denna undersökning har ansetts behövlig bland annat för att kunna utvinna erforderliga resultat av de sakkunnigas utredning beträffande den utsträckning, i vilken motorfordonstrafken bör deltaga i kostnaderna för väghållningen i riket. Ifrågavarande planer för åren 1937—1943 äro alltså att betrakta närmast som ett utredningsmaterial, och hela det här berörda frågekomplexet är ännu föremål för prövning; de sakkunnigas utlåtanden i förevarande ämnen äro för närvarande remitterade till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för avgivande av yttrande. Oavsett detta sakläge synes emellertid under nuvarande förhållanden en höjning av här förevarande anslag icke möjlig. Genom de omfattande vägarbeten, vilka

ingå som ett framträdande led bland åtgärderna till arbetslöshetens bekämpande, blir vägväsendet likväl i mycket stor utsträckning tillgodosett.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

5:o) **Byggande av enkla bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, sid. 121 och 122) föreslagit riksdagen att till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehåft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 85, inom första kammaren av herr *C. Lindmark* m. fl. och den andra, nr 175, inom andra kammaren av herr *E. Lindmark* m. fl., i vilka föreslagits, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag under sjätte huvudtiteln, punkterna 13, 14 och 16, måtte besluta att anslagen för budgetåret 1934/1935 till enkla bygdevägar 1,350,000 kronor, ödebygdsvägar 1,200,000 kronor och tillfartsvägar till inlandsbanan 500,000 kronor, tillsammans 3,050,000 kronor, skola utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag;

dels ock en inom andra kammaren av herr *A. Heiding* m. fl. väckt motion, nr 216, däri hemstälts, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskade anslag å kronor 1,350,000 till byggande av enkla bygdevägar, kronor 1,200,000 till byggande av ödebygdsvägar och kronor 500,000 till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan skola utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag.

Anslag för anläggning av enkla bygdevägar hava anvisats från och med år 1914, till en början avsedda för de nordligare länen men från och med år 1922 för hela landet. Anslagsbeloppet har för var och en av budgetperioderna 1924—1927 bestämts till 600,000 kronor, för vardera av budgetåren 1927—1929 till 700,000 kronor, för budgetåret 1929/1930 till 850,000 kronor och för budgetåret 1930/1931 till 1,200,000 kronor. I samband med beslut om höjning av statsbidraget från anslaget till normalt tre fjärdedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag ökades anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 till 1,350,000 kronor, med vilket belopp anslaget utgått jämväl för vardera av budgetåren 1932—1934. Vid anvisande av anslag för nu löpande budgetår avslög riksdagen Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget skulle utgå direkt av automobilskattemedel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att i de av länsstyrelserna år 1933 uppgjorda flerårsplanerna för åren 1934—1936 upptagits företag avseende byggande av enkla bygdevägar, för vilka beräknats statsbidrag med sammanlagt respektive 1,389,100, 1,402,300 och 1,397,900 kronor eller sammanlagt 4,189,300 kronor samt att enligt de år 1933 uppgjorda tioårsplanerna för byggande och förbättring av olika slag av vägar länens sammanlagda anslagskrav per år för byggande av enkla bygdevägar genomsnittligt för tioårsperioden uppginge till i runt tal 2,100,000 kronor. Styrelsen har hemställt, att till byggande av enkla bygdevägar måtte för budgetåret 1934/1935 anvisas ett extra reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

Departementschefen har under hänvisning till vad han beträffande anslaget till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar under nästföregående punkt anfört, vilket ägde giltighet även i fråga om nu förevarande anslag, föreslagit att till byggande av enkla bygdevägar äskas enahanda belopp som för de tre senaste budgetåren, alltså 1,350,000 kronor.

Chefen för finansdepartementet har beträffande finansieringen av detta och vissa andra väganslag anfört följande (»Inkomsterna» sid. 21):

Med avseende å finansieringen av kostnaderna för vägväsendet har återupptagits det i fjolårets statsverksproposition framlagda men av riksdagen då ej bifallna förslaget om överflyttning från den allmänna skattebudgeten till automobilskattemedlens specialbudget av de under sjätte huvudtiteln upptagna anslagen till byggande av enkla bygdevägar, ödebygdsvägar och tillfartsvägar till inlandsbanan. Detta förslag, varigenom å allmänna skattebudgeten vinnes en besparing av sammanlagt 3.05 miljoner kronor, har jag så mycket hellre ansett böra ånyo framföras, som automobilskattemedlens avkastning för nästa budgetår kan beräknas stiga med 3 miljoner kronor och följaktligen även efter den föreslagna överflyttningen ungefär oförändrat belopp skulle stå till förfogande för de ändamål, vilka nu bestridas av automobilskattemedel.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker, att anslaget till enkla bygdevägar bestämmes till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 1,350,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Däremot har utskottet ej ansett sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag, att förevarande anslag till enkla bygdevägar liksom de i det följande upptagna anslagen till ödebygdsvägar och tillfartsvägar till inlandsbanan skulle täckas av automobilskattemedel. Utskottet åberopar härutinnan den ståndpunkt, 1933 års riksdag intagit till denna fråga. En sådan åtgärd skulle, såsom riksdagen då framhöll, innebära ett ytterligare inkräktande på dessa medel, desto mindre tillrådligt som de redan för närvarande visat sig knappa för finansieringen av de båda ursprungliga automobilskattemedelanslagen, nämligen anslagen till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, respektive på landsbygden. Härtill komme skäligheten av att från allmänna budgeten alltjämt i erforderlig utsträckning lämnades bidrag för finansieringen av utgifterna för de allmänna vägarna.

I anslutning till riksdagens sålunda tidigare uttalade mening anser alltså

utskottet, att anslagen till enkla bygdevägar liksom ock de i det följande upptagna anslagen till ödebygdevägar och tillfartsvägar till inlandsbanan ej böra utgå av automobilskattemedel utan bestridas av andra statsinkomster. Detta innebär en överflyttning från automobilskattemedlen till allmänna budgeten av sammanlagt 3,050,000 kronor.

Med tillstyrkande alltså av de i ämnet väckta motionerna hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till de av herrar C. Lindmark m. fl. och E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 175 samt II: 216), i vad de avse förevarande anslag, må till *byggande av enkla bygdevägar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor.

Beträffande sättet för täckning av förevarande anslag kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

6:o) **Byggande av ödebygdevägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, sid. 122—125) föreslagit riksdagen *dels* besluta, att till byggande av ödebygdeväg, som utföres annorledes än genom statens försorg, må utgå statsbidrag med högst 85 procent av den beräknade kostnaden, där ej på grund av särskilda skäl högre bidrag prövas böra beviljas; *dels ock* till byggande av ödebygdevägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehåft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 85, inom första kammaren av herr C. Lindmark m. fl. och den andra, nr 175, inom andra kammaren av herr E. Lindmark m. fl., i vilka föreslagits, såvitt nu är i fråga, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag under sjätte huvudtiteln, punkt 14, måtte besluta, att anslaget för budgetåret 1934/1935 till ödebygdevägar 1,200,000 kronor skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag,

dels ock en inom andra kammaren av herr A. Heiding m. fl. väckt motion, nr 216, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskade anslag å 1,200,000 kronor till byggande av ödebygdevägar skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag.

Till anläggande av ödebygdevägar har riksdagen från och med år 1919 anvisat årliga anslag, till en början avsedda endast för de fyra nordligaste länen. Anslagets användning har sedermera utvidgats att omfatta från och med budgetåret 1925/1926 de nordligare delarna av Kopparbergs

län samt från och med budgetåret 1933/1934 även de nordligare delarna av Värmlands län. För ifrågavarande ändamål hava hittills anvisats sammanlagt 8,635,000 kronor, varav för budgetåren 1930—1934 respektive 800,000, 900,000, 1,000,000 och 1,200,000 kronor. Vid anvisande av anslag för nu löpande budgetår avslag riksdagen Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget skulle utgå direkt av automobilskattemedel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att de av vederbörande länsstyrelser beräknade beloppen för nästkommande budgetår uppginge till 1,730,000 kronor med följande fördelning:

Norrbottens län ...	500,000 kronor	Västernorrlands län...	200,000 kronor
Västerbottens » ...	600,000 »	Kopparbergs » ..	80,000 »
Jämtlands » ...	300,000 »	Värmlands » ..	50,000 »

För budgetåret 1934/1935 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom erforderligt beräknat ett belopp av 1,400,000 kronor, vilket styrelsen tänkt sig skola fördelas på sätt framgår av följande sammanställning, däri till jämförelse upptagits jämväl de belopp, som av innevarande budgetårs anslag jämlikt Kungl. Maj:ts beslut tilldelats de skilda länen.

L ä n	Budgetåret 1934/1935			Budgetåret
	Till fullföljande	Till påbörjande	Summa	1933/1934
	kronor	kronor	kronor	kronor
Norrbottens	260,000	165,000	425,000	370,000
Västerbottens	360,000	65,000	425,000	370,000
Jämtlands	240,000	60,000	300,000	260,000
Västernorrlands	75,000	75,000	150,000	150,000
Kopparbergs	—	65,000	65,000	40,000
Värmlands	—	35,000	35,000	10,000
Summa kronor	935,000	465,000	1,400,000	1,200,000

Departementschefen har anfört följande:

I mitt förslag till ny väglagstiftning ingår, att gällande lag om ödebygdsvägar skall med tillämpning från och med den 1 juli 1934 undergå sådan ändring, att däri allenast dels bibehålles definitionen på ödebygdsväg, dels ock föreskrives, att gällande väglag i tillämpliga delar skall äga giltighet även beträffande ödebygdsväg; övriga bestämmelser i lagen skulle alltså nämnda dag upphöra att gälla. Då den nya lagen om allmänna vägar träder i kraft, kommer denna att helt ersätta lagen om ödebygdsvägar. Innebördens av den nya lagstiftningen är i förevarande hänseende främst, att byggande av ödebygdsvägar genom statens försorg skulle upphöra vid förstnämnda tidpunkt, dock att enligt föreslagen övergångsbestämmelse de vägar, som då äro under byggande, skola färdigställas av staten.

Då sålunda från och med nästkommande budgetår ödebygdsvägar skulle komma att byggas av vägdistriktet i vanlig ordning, erfordras redan nu, att därefter lämpade bestämmelser meddelas om det statsbidrag, som må utgå till dylika vägars byggande. Enligt kungörelsen den 16 maj 1930 (nr 163) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. skall vederbörande vägdistrikt till byggande av ödebygdsväg kostnadsfritt tillsläppa torv, grus, sten och klenare virke samt i förekommande fall lämna visst bidrag i penningar, i allmänhet högst en sjättedel av den beräknade kostnaden. Återstoden av kostnaden utgår av statsmedel. Med hänsyn härtill och då förfarandet i fråga om dessa statsbidrag torde böra anordnas så lik-

formigt som möjligt med andra statsbidragsärenden, förordar jag, att till ifrågavarande företag må av vederbörande länsstyrelse beviljas bidrag av högst 85 procent å den beräknade kostnaden med rätt för Kungl. Maj:t att i särskilda fall bevilja högre bidrag; i enstaka fall torde det, såsom även hittills förekommit, kunna bliva nödvändigt att bevilja bidrag ända upp till belopp, motsvarande hela den beräknade kostnaden. Jag förutsätter, att med undantag för vad som återstår att utföra å de i statlig regi bedrivna företagen jämväl ödebygdsvägar hüdanefter upptagas i flerårsplanerna samt att alltså för åren 1934—1936 gällande planer i sådant avseende kompletteras. Även i övrigt torde för andra vägföretag meddelade statsbidragsbestämmelser böra äga tillämpning på ödebygdsvägarna. Liksom hittills lära vägdistriktet dock böra själva svara för erforderlig mark till väganläggningarna.

Med avseende å bidrag till underhåll av ödebygdsväg, vilket underhåll även nu ombesörjes av vederbörande vägdistrikt, gäller, att bidrag till vägunderhåll utgår å verkliga kostnaden dels enligt gällande väglag med 30 procent, dels ock enligt lagen om ödebygdsvägar med ytterligare 30 procent samt därutöver, efter prövning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på sätt särskilt stadgats, upp till 30 procent, alltså tillhopa högst 90 procent. Till vinterväghållningen utgå bidrag å verkliga kostnaden med 30 procent enligt väglagen samt därjämte enligt förordningen om fördelning av automobilskattemedel med 45 procent liksom för andra vägar. Bidrag enligt väglagen och lagen om ödebygdsvägar utgå av anslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., medan 45-procentbidraget till vinterväghållning utgår av anslaget till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden. I avvaktan å slutförandet av den utredning, som på sätt förut nämnts pågår i fråga om vägunderhållsbidrag och sättet för sådant bidrags beräkande, synes någon annan förändring beträffande nu ifrågavarande bidrag icke böra ske än att, då, enligt vad jag erfarit, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen undantagslöst beviljat högsta möjliga underhållsbidrag till ödebygdsvägar, bidraget till barmarksunderhåll, utöver vad som utgår enligt väglagen, lämpligen torde böra bestämmas till 60 procent. Härom torde få utfärdas särskilda bestämmelser, vartill förslag med hänsyn till frågans speciella natur lär böra föreläggas riksdagen. Beträffande bidrag till vinterväghållning gälla de allmänna bestämmelserna redan nu även för ödebygdsvägar, och någon särskild åtgärd erfordras därför icke.

Vad härefter angår storleken av ifrågavarande anslag för nästa budgetår, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att anslaget måtte bestämmas till 1,400,000 kronor, innebärande i förhållande till nu utgående anslag en förhöjning med 200,000 kronor. Styrelsen har beräknat, att av nämnda summa ett belopp av 935,000 kronor skulle avses för fortsättande av pågående arbeten å ödebygdsvägar. Liksom beträffande i det föregående anmälda väganslag finner jag mig icke kunna ifrågasätta höjning av nuvarande anslagssumma, 1,200,000 kronor. Under rubriken fonden för förslag till statsverket kommer jag emellertid att framställa förslag, innebärande ökade möjligheter såväl till fullföljande av pågående arbeten å ödebygdsvägar som till igångsättande av nya sådana företag.

Jämväl förevarande anslag skulle, enligt vad chefen för finansdepartementet föreslagit, i riksstatsförslaget upptagas att direkt utgå av automobilskattemedel.

Beträffande nyssnämnda särskilda bestämmelser om vägunderhållsbidraget gör jag framställning under punkten 21 i det följande.

Utskottet tillstyrker, att anslaget till ödebygdsvägar bestämmas till det i statsverkspropositionen upptagna beloppet, 1,200,000 kronor, eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Med åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag till ödebygdsvägar må utgå, ej av automobilskattemedel, utan av andra statsinkomster.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om viss ändring i villkoren för bidrag från anslaget — vilken fråga sammanhänger med det till särskilda utskottet remitterade förslaget till ny väglagstiftning — kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till de av herr C. Lindmark m. fl. och herr E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 samt II: 175 och II: 216), i vad de avse förevarande anslag, må till *byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor.

Beträffande sättet för täckning av förevarande anslag kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

7:o) **Byggande av enskilda utfartsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, sid. 125—128) föreslagit riksdagen att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehåft två inom andra kammaren väckta motioner, nämligen

den ena, nr 61, väckt av friherre *A. De Geer* m. fl., i vilken hemställts, att riksdagen ville, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag till byggande av enskilda utfartsvägar, för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 725,000 kronor att fördelas i enlighet med av kungl. väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjort förslag,

och *den andra*, nr 62, väckt av herr *O. E. Sandberg* m. fl., i vilken yrkats, att riksdagen måtte besluta att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Ifrågavarande anslag, som under budgetåret 1930/1931 utgick med 450,000 kronor, höjdes för budgetåret 1931/1932 till 500,000 kronor, med vilket belopp det sedan dess utgått.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att det med ledning av yttranden från länsstyrelserna beräkneliga anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår uppginge till lägst 1,365,000 kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för egen del äskat ett anslag å 725,000 kronor eller samma belopp, som styrelsen föreslagit till anvisande för innevarande budgetperiod. Härigenom beräknades i första hand de norrländska länen skola erhålla möjlighet till ökad byggnadsverksamhet.

Styrelsens i samband med anslagsäskandet för löpande budgetår uppgjorda plan till fördelning mellan länen av sagda belopp, 725,000 kronor — någon sådan plan har ej framlagts i samband med det nu framställda äskandet

— ävensom av Kungl. Maj:t den 7 juli 1933 verkställd fördelning av anslaget för nu löpande budgetår framgår av följande sammanställning:

		Styrelsens plan	Beslutad fördelning 1933/1934
Norrbottnens län	kronor 225,000	160,000
Västerbottens »	» 225,000	160,000
Jämtlands »	» 60,000	45,000
Västernorrlands »	» 65,000	45,000
Gävleborgs »	» 25,000	20,000
Kopparbergs »	» 15,000	10,000
Värmlands »	» 25,000	20,000
Örebro »	» 5,000	5,000
övriga län tillhopa	» 80,000	35,000
		Summa kronor 725,000	500,000

Departementschefen har anfört följande:

Anslaget till enskilda utfartsvägar fyller förvisso ett synnerligen beaktansvärt ändamål. Hur önskvärt det än må synas vara att ytterligare något höja anslagsbeloppet, vilket är avsett att fortfarande upptagas på den allmänna skattebudgeten, låter detta sig i nuvarande läge icke göra. Jag förordar alltså, att anslaget bibehålles vid oförändrat belopp.

Såsom av departementschefen och i väckta motioner framhållits fyller ifrågakvarande anslag ett synnerligen behjärtansvärt ändamål genom att främja tillkomsten av vägförbindelser till avlägset liggande byar och gårdar. Byggandet av enskilda utfartsvägar synes jämväl få tillmätas betydelse, då det gäller lindrande av arbetslösheten i trakter, som beröras av vägföretagen. Att märka är att det statliga understödet i detta fall är jämförelsevis begränsat i förhållande till vägbyggenas omfattning; enligt gällande bestämmelser utgår statsbidraget i allmänhet med allenast $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ av kostnaden, varvid förutsattes att landsting, kommun eller annan icke-sakägare dessutom bidrager med minst 15 %. I anslutning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat och vad motionsvis yrkats finner sig utskottet böra tillstyrka en ökning av anslaget. Denna ökning har utskottet emellertid på grund av det statsfinansiella läget ansett böra begränsas till 100,000 kronor.

Med tillstyrkande alltså att anslaget till enskilda utfartsvägar för nästkommande budgetår bestämes till 600,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt friherre De Geers m. fl. och herr Sandbergs m. fl. motioner II: 61 och 62, må till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

8:o) **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, sid. 128—130) föreslagit riksdagen att till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Utskottet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet förehåft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 85, inom första kammaren av herr C. Lindmark m. fl. och den andra, nr 175, inom andra kammaren av herr E. Lindmark m. fl., i vilka föreslagits, såvitt nu är i fråga, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag under sjätte huvudtiteln, punkt 16, måtte besluta att anslaget för budgetåret 1934/1935 till tillfartsvägar till inlandsbanan 500,000 kronor skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag;

dels ock en inom andra kammaren av herr A. Heiding m. fl. väckt motion, nr 216, däri hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att av Kungl. Maj:t äskat anslag å 500,000 kronor till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan skall utgå av vanliga statsmedel såsom extra reservationsanslag.

Riksdagen har till anläggning av tillfartsvägar västerifrån till inlandsbanan anvisat för budgetåren 1926—1930 respektive 150,000, 100,000, 250,000 och 300,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1930—1934 500,000 kronor eller sammanlagt 2,800,000 kronor. Vid anvisande av anslag för nu löpande budgetår avtog riksdagen Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget skulle utgå direkt av automobilskattemedel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan måtte för budgetåret 1934/1935 anvisas ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande:

Icke heller beträffande förevarande anslag kan jag tillstyrka en höjning av beloppet. Senare i dag kommer jag emellertid att under rubriken fonden för förslag till statsverket framställa förslag, innebärande möjligheter att i ökad takt bedriva arbetena å ifrågakvarande tillfartsvägar.

På sätt förut anförts skulle även förevarande anslag i riksstatsförslaget upptagas att direkt utgå av automobilskattemedel.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker att anslaget till tillfartsvägar till inlandsbanan bestämmas till det i statsverkspropositionen upptagna beloppet av 500,000 kronor.

Med åberopande av vad utskottet under punkt 5:o anfört tillstyrker utskottet, att förevarande anslag till tillfartsvägar till inlandsbanan må utgå, ej av automobilskattemedel, utan av andra statsinkomster.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till de av herr C. Lindmark m. fl. och herr E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 175 samt II: 216), i vad de avse förevarande anslag, må till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för täckning av förevarande anslag kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande.

9:o) **Anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara i Norrbottens län.** Kungl. Maj:t har (punkt. 17, sid. 130 och 131) föreslagit riksdagen att till anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara i Norrbottens län för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 72,800 kronor.

Till ifrågavarande vägföretag, som beräknats kosta 462,800 kronor, har hittills anvisats 390,000 kronor. Nu föreslås anvisande av det återstående beloppet 72,800 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *anläggning av enkel bygdeväg från Areavaara över Huuki till Kieksisvaara i Norrbottens län* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 72,800 kronor.

10:o) **Anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 131—133) föreslagit riksdagen att till anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anfört bland annat följande:

Vägen Saivomuotka—Kuttainen är ämnad att utgöra fortsättning av vägen Alanen—Kihlangijoki—Parkajoki—Muodoslompolo—Saivomuotka, vilken sistnämnda väg bekostats helt av statsmedel och utförts genom styrelsens försorg. Då från Kuttainen finnes en ödebygdeväg byggd till Karesuando skulle, genom byggande av den något över 3 mil långa sträckan mellan Saivomuotka och Kuttainen erhållas en sammanhängande vägförbindelse, vilket måste anses bliva av stor betydelse för de gränstrakter av Norrbottens län, som härav beröras.

Arbetsplan till anläggning av en 3.5 meter bred enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen har upprättats av majoren Hans Nilson den 1 maj 1924 och blivit i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vederbörligen granskad. Enligt denna arbetsplan skulle vägen få en längd av 33,600 meter och draga en kostnad av 409,100 kronor.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har genom laga kraftvunna utslag den 31 december 1924 och den 17 oktober 1925 ålagt Karesuando tingslags väghållningsdistrikt dels att tillhandahålla för ifrågavarande vägföretag erforderlig mark ävensom sten, grus och virke, dels ock att, därest vägen komme till utförande genom statens försorg, i den mån vägen bleve avsynad och godkänd såsom allmän väg till underhåll övertaga densamma.

Arbetet bör såsom vid närmast föregående vägdelar i denna vägförbindelse i sin helhet utföras genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg och kostnaderna helt bestridas av särskilt anvisade statsmedel. Tiden för dess genomförande bör lämpligen sättas till fem år och anslaget uppdelas på ett begynnelseanslag å 40,000 kronor, tre fortsättningsanslag å 100,000 och ett slutanslag på omkring 70,000 kronor.

Utskottet.

Under erinran, att genom statens försorg under senare år åtskilliga vägar kommit till utförande i Muonio älvs dalgång utmed finska gränsen, vill utskottet tillstyrka, att vägnätet utökas med den nu till utförande föreslagna cirka 3 mil långa vägen Saivomuotka—Kuttainen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

11:o) **Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna. Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden. Bidrag till vägunderhållet på landet m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 19—21, sid. 133—144) angående förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, angående förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden och angående bidrag till vägunderhållet på landet m. m. kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket härmed

anmäles.

12:o) **Hamn- och farledsundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 145 och 146) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

13:o) **Statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, sid. 146—148) föreslagit riksdagen att till statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Till statsunderstödda fiskehamnar har riksdagen för tiden från och med år 1920 till och med budgetåret 1933/1934 anvisat tillhoppa 2,605,000 kronor, därav för de tre senaste budgetåren respektive 325,000, 140,000 och 100,000 kronor. Beskrifningen av anslagen för budgetåren 1932—1934 vidtogs av statsfinansiella skäl och med hänsyn till, bland annat, de betydande belopp, som från anslag till beredskapsarbeten ställts till förfogande för hamnföretag av här angiven art; sålunda hava för ifrågavarande ändamål disponerats under budgetåret 1931/1932 sammanlagt 418,200 kronor och av det för budgetåret 1932/1933 anvisade anslaget tillhoppa 515,600 kronor.

Under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t till olika hamnföretag anvisat statsbidrag från det under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket anvisade anslaget till statliga beredskapsarbeten med tillhoppa 961,740 kronor och från det under samma fond anvisade anslaget till broar och hamnar sammanlagt 1,054,340 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt att, därest för budgetåret 1934/1935 ej komme att anvisas medel till beredskapsarbeten, anslaget till

statsunderstödda fiskehamnar för samma budgetår måtte bestämmas till 400,000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till de synnerligen betydande belopp, som utan att belasta förevarande anslag under senare år utgått till statsunderstödda fiskehamnar, och då dylika medel vid sidan av huvudtiteln torde komma att bliva disponibla för ändamålet även under nästa budgetår, funnit sig icke kunna tillstyrka högre anslagsbelopp än det nu utgående.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

14:o) **Handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, sid. 148—150) föreslagit riksdagen att till handelshamnar och farleder för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Anslaget till handelshamnar och farleder, som för vartdera av budgetåren 1928—1930 var bestämt till 250,000 kronor, har för de därefter följande budgetåren upptagits med respektive 300,000, 350,000, 300,000 och 300,000 kronor.

Under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t av det under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, anvisade anslaget å 6 miljoner kronor till broar och hamnar beviljat bidrag till 11 hamnföretag av ifrågasvarande slag med tillhopa 1,861,600 kronor.

Medelsbehovet för handelshamnar och farleder under budgetåret 1934/1935 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat på följande sätt:

Företag	Aterstående medelsbehov Kronor	Att fördelas på antal år	Bidrag för 1934/1935 Kronor
Figeholm (fullbordat)	31,000 (slutanslag)	1	31,000
Borgholm (»)	32,100 (»)	1	32,100
Strömstad (»)	49,000 (»)	1	49,000
Ronneby (»)	175,600	2	87,000
Karlskrona (under arbete)	262,400	2	131,000
Köpmannehamn (under arbete)	103,000	2	52,000
Degerhamn	81,500	3	27,000
Hudiksvall (under arbete)	86,600	3	29,000
Södertälje (» »)	192,000	3	64,000
Norrhälje (» »)	170,700	3	57,000
Visby (fullbordat)	20,000	1	20,000
Överby	4,600	1	4,600
Skillinge	84,300	2	42,300
Summa kronor	1,292,800		626,000

I anslutning härtill har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt om anvisande av ett anslag av 626,000 kronor.

Beträffande det i kalkylen upptagna beloppet å 20,000 kronor, avseende bidrag till Visby hamn, erinras i statsrådsprotokollet, att 1919 års riksdag till detta företag beviljat ett statsbidrag av 750,000 kronor, varav anvisats för vart och ett av åren 1920—1922 125,000 kronor, för första halvåret 1923 62,500 kronor, för budgetåret 1923/1924 likaledes 62,500 kronor samt för vartdera av budgetåren 1924—1926 125,000 kronor. Företaget, för vilket kostnaden beräknats till 2,450,000 kronor men i verkligheten uppgått till i runt tal 2,517,000 kronor, har slutförts samt godkänts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 12 augusti 1932. I enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 209) med vissa bestämmelser angående äldre reservationsanslag och då företaget icke slutförts inom sådan tid, att ett å anslaget kvarstående belopp av 20,000 kronor kunde dessförinnan utbetalas, omfördes detta belopp vid utgången av budgetåret 1930/1931 till inkomstitel för i anspråk tagna reservationer.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

De under förevarande anslagsrubrik erforderliga medlen äro alltjämt i huvudsak att hänföra till företag, vilka redan färdigstälts eller som utan avvaktan å statsbidrag igångsatts och äro under arbete. Till nya företag har, såsom den lämnade redogörelsen utvisar, ett betydande belopp utgått från det med hänsyn till rådande arbetslöshet anvisade anslaget till broar och hamnar. På grund av det statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna för nästa budgetår ifrågasätta större anslag till handelshamnar och farleder än som anvisats för de två sista budgetåren eller 300,000 kronor. Av detta anslag torde ett belopp av 20,000 kronor böra disponeras för utbetalning av meranämnda bidrag till de fullbordade hamnarbetena i Visby.

Utskottet.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *handelshamnar och farleder* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

15:o) **Underhåll av fiskehamnar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, sid. 150—152) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *underhåll av fiskehamnar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

16:o) **Bidrag till skjutsentreprenader m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, sid. 160—162) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till skjutsentreprenader m. m., nu 16,000 kronor, med 7,000 kronor till 9,000 kronor.

17:o) **Registrering av motorfordon.** Då Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, sid. 162), som innebär en sänkning av förevarande anslag med 5,000 kronor, ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

18:o) **Besiktning av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, sid. 162—163) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Luftfartsväsendet.

19:o) **Understöd av regelbunden luftfart.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, sid. 164 och 165), som avser utbetalning till aktiebolaget Aerotransport av kontraktsevenligt understöd för nästkommande budgetår med 650,000 kronor, för vilket ändamål en till minst 25,000 kronor beräknad reservation å tidigare anvisat anslag jämväl finnes tillgänglig, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd av regelbunden luftfart* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 625,000 kronor.

20:o) **Väderlekstjänst för luftfarten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, sid. 165—167), som innebär en bland annat av den beräknade omfattningen av flygningen på sträckan Oslo—Göteborg—Köpenhamn påkallad ökning av förevarande anslag med 2,700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 50,200 kronor.

21:o) **Telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten. Radiotjänst för luftfarten. Flyttning av elektriska ledningar för anordnande av landningsfält för flygplan.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 31—33, sid. 167 och 168) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må

a) till *telegramkostnader för väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor;

b) till *radiotjänst för luftfarten* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor;

c) till *flyttning av elektriska ledningar för anordnande av landningsfält för flygplan* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

22:o) **Biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, sid. 168—170) föreslagit riksdagen att till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 14,000 kronor.

Till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart har riksdagen för budgetåret 1933/1934 anvisat ett extra anslag av 11,600 kronor. Från detta anslag utgår avlöning till den hos luftfartsmyndigheten anställda assistenten ävensom till ett extra ordinarie kanslibiträde hos nämnda myndighet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, att förutom nämnda utgifter jämväl halva kostnaden för en hos luftfartsmyndigheten anställd, hittills delvis från postmedel och delvis från anslag till utredning rörande luftfartslederna Stockholm—Malmö och Malmö—Göteborg—norska gränsen avlönad biträdande ingenjör skulle bestridas ur förevarande anslag, medan andra hälften av kostnaden skulle bestridas av postmedel. Denne ingenjörsvode har departementschefen ansett böra utgå med 400 kronor i månaden, å vilket belopp dyrtidstillägg ej skulle utgå.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 14,000 kronor.

23:o) **Extra besiktningar av luftfartyg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, sid. 170) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *extra besiktningar av luftfartyg* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av kronor 1,000.

Byggnadsväsendet.

24:o) **Byggnadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsens verksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkterna 36 och 37, sid. 171—175) föreslagit riksdagen *dels* godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas från och med den 1 juli 1934, *dels* i riksstaten upptaga det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen med oförändrat belopp 250,000 kronor, *dels ock* till byggnadsstyrelsens verksamhet för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 115,000 kronor.

Enligt det av departementschefen framlagda förslaget skulle den i den ordinarie staten ingående posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. och den i det extra anslaget ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden m. m. erhålla förslagsanslags natur och vardera uppdelas i två delar. Av dessa skulle den ena upptagas såsom en bestämd post, avseende dels grundavlöningar åt extra ordinarie tjänstemän, dels ock behöfliga medel för extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättning m. m. Den andra delen av anslagsposterna skulle med benämning avlöningsförhöjningar m. m. upptagas såsom förslagspost till avlöningsförhöjningar åt icke-ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar utgående ersättningar för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp.

Den i det ordinarie anslaget till byggnadsstyrelsen ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 60,700 kronor skulle från och med nästkommande budgetår fördelas på följande sätt:

Grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän m. m.,	högst kronor	53,000
Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	7,700
	<u>Summa kronor</u>	60,700.

Den i det extra anslaget ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden m. m. å 90,000 kronor skulle fördelas på följande sätt:

Grundavlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.,	högst.....	kronor	79,000
Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»		11,000
	<u>Summa kronor</u>		90,000.

Under erinran att Kungl. Maj:ts förevarande förslag ej avser någon höjning i de för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppen utan allenast en ändrad form för deras redovisning, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas från och med den 1 juli 1934:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i>		
<i>anslag</i>	kronor	184,800
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	4,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare		
m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	60,700
	<u>Förslagsanslag kronor</u>	250,000;

b) i riksstaten upptaga det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen med oförändrat belopp 250,000 kronor;

c) i likhet med vad för innevarande budgetåret ägt rum, till *byggnadsstyrelsens verksamhet* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 115,000 kronor.

25:o) **Statens bränslekontrollerande verksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, sid. 175—187) föreslagit riksdagen *dels* besluta, att statens bränslekontrollerande verksamhet skall från och med den 1 juli 1934 överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen, *dels ock* till statens bränslekontrollerande verksamhet för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor.

Statens bränslekontrollerande verksamhet är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 april 1921 förlagd till socialstyrelsens andra byrå (arbetarskyddsbyrå) och utövas för närvarande av socialstyrelsens värmetekniska avdelning.

Avdelningen utövar kontroll över bränsleförbrukningen inom av statsverket samt av riksdagen och dess verk disponerade byggnader och lokaler — med undantag av dem, som disponeras av arméförvaltningen, marinförvaltningen, flygstyrelsen och järnvägsstyrelsen — dock i regel allenast beträffande sådana, i vilka centraluppvärmning finnes anordnad. Vidare har avdelningen att, i den mån förhållandena sådant medgiva, på särskild framställning av landsting och andra kommuner tillhandagå dem vid utövande av kontroll å bränsleförbrukningen inom dem tillhöriga inrättningar. Den bränslekontrollerande verksamheten beträffande vissa landstingsinrättningar, för vilken kostnaden i första hand skall gäldas genom landstingsbidrag, för närvarande uppgående till 21,750 kronor för år, och till vilken nu 13 landsting äro anslutna, omfattar endast av de tretton bidragsgivande landstingen ägda eller understödda, centraluppvärmda lasarett, tuberkulosjukhus, sinnesslöanstalter och dövstumskolor.

Därjämte har avdelningen i anslutning till 1933 års riksdags beslut om utvidgad användning av inhemskt vedbränsle ålagts att i viss utsträckning tillhandagå med råd i vedeldningsfrågor, granska förslag till värmetekniska anordningar och i övrigt medverka vid genomförandet av de statliga åtgärderna för åstadkommande av ökad vedeldning ävensom att, med anlitan av ångpanneföreningarna eller andra sakkunniga, driva propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldnings införande vid sådana icke statliga värmeanläggningar, som ej äro anslutna till styrelsens värmetekniska avdelnings bränslekontroll.

Å avdelningen må jämlikt Kungl. Maj:ts beslut under tiden 1 januari—30 juni 1934 vara anställda följande icke-ordinarie befattningshavare, nämligen 1 byråchef (B 30), 1 inspektör (B 26), 1 notarie och revisor (B 21), 1 byråingenjör (B 21) och 2 vedeldningskonsulenter, vardera med ett arvode av 4,800 kronor för år.

För avdelningens verksamhet stå för innevarande budgetår till förfogande dels av anslaget under femte huvudtiteln till socialstyrelsens verksamhet

ett belopp av 16,000 kronor, dels landstingens bidrag, vilka — om hänsyn ej toges till de belopp, som tillföras vissa andra anslag — uppgå till 20,400 kronor, dels ock anslaget under nionde huvudtiteln till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens främjande å 130,000 kronor eller tillhoppa 166,400 kronor. Av de sålunda disponibla medlen hava genom Kungl. Maj:ts beslut hittills tagits i anspråk sammanlagt 128,500 kronor, därav till utgifter för värmetekniska avdelningen 98,500 kronor, för lämnande av ersättning till ångpanneföreningarna och andra sakkunniga för propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldnings införande 15,000 kronor samt för bidrag till viss av enskilda organisationer bedriven propaganda 15,000 kronor. Av nyssnämnda belopp å 98,500 kronor ha avsetts till avlöningar m. m. 70,000 kronor, till resekostnader 20,000 kronor och till expenser 8,500 kronor.

I framställning den 27 november 1933 om anslag för här ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1934/1935 har socialstyrelsen beräknat medelsbehovet för värmetekniska avdelningen till 147,000 kronor jämte vissa belopp till provisoriskt dyrortstillägg, dyrtidstillägg, tryckningskostnader och lokalhyra. Enligt socialstyrelsens förslag skulle det sålunda erforderliga beloppet å 147,000 kronor täckas med dels anslag under byggnadsstyrelsen å 16,000 kronor, dels anslag till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens främjande å 111,000 kronor, dels ock landstingsbidrag å 20,000 kronor.

Departementschefen har beträffande värmetekniska avdelningens förläggning till byggnadsstyrelsen yttrat följande:

Givetvis kan ifrågasättas, om tidpunkten för en överflyttning av bränslekontrollen från socialstyrelsen till annan statlig myndighet är den lämpligaste nu, då den värmetekniska avdelningen undergått en tillfällig, betydande utvidgning. Med hänsyn till den ståndpunkt, som intagits av socialstyrelsen, 1926 års besparingssakkunniga, 1929 års riksdag och statens organisationsnämnd, anser jag mig dock böra tillstyrka, att en förflyttning redan nu kommer till stånd.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att den enda myndighet, som ansetts böra komma i fråga som bränslekontrollens framtida chefsmyndighet, är byggnadsstyrelsen. Nämnda styrelse själv har i sitt med socialstyrelsen gemensamt avgivna utlåtande förklarat sig icke vilja för sin del motsätta sig den föreslagna överflyttningen. Vid sådant förhållande finner jag mig böra biträda förslaget och förordar för den skull, att statens bränslekontrollerande verksamhet från och med den 1 juli 1934 överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som med anledning härav bliva erforderliga. I likhet med byggnadsstyrelsen och socialstyrelsen utgår jag från att den värmetekniska avdelningen även efter förflyttningen till byggnadsstyrelsen upptages på extra stat såsom en utanför den ordinarie byråindelningen stående avdelning. Såsom byggnadsstyrelsen föreslagit, torde avdelningens föreståndare böra inträda såsom ledamot av styrelsen vid behandling av ärenden, som beröra avdelningen.

I fråga om bestridandet av kostnaderna för avdelningens verksamhet har *departementschefen* yttrat följande.

Nära till hands skulle möjligen kunna anses ligga, att de för verksamhetens upprätthållande utöver landstingsbidragen erforderliga medlen sammanfördes under ett anslag antingen under sjätte eller nionde huvudtiteln. Föreliggande omständigheter synas mig emellertid tala för att den hittillsvarande uppdelningen bibehålles. Jag vill erinra, att statens verksamhet på ifrågavarande område för närvarande omfattar dels den i egentlig mening bränslekontrollerande verksamheten, för vilken kostnaderna hittills bestritts av anslaget till socialstyrelsens verksamhet samt av landstingsbidrag, dels ock den vid 1933 års riksdag beslutade utvidgade verksamheten, helt avseende att främja ökad användning av ved som bränsle. Såsom särskilda utskottet vid 1933 års riksdag anförde i sitt förut av mig åberopade, av riksdagen godkända utlåtande nr 3, måste sistnämnda beslut anses innebära en tillfällig, av den förhandenvarande situationen på det skogliga ekonomiska området föranledd utvidgning av den statliga verksamheten. Med hänsyn härtill och då det närmast torde ankomma på chefen för jordbruksdepartementet att bedöma behovet av och framlägga förslag om nya anslag i sist angivna syfte, synas övervägande skäl tala för att, såsom myndigheterna förordat, allenast ett belopp, motsvarande det för bränslekontroll i socialstyrelsens verksamhetsanslag nu ingående, eller alltså 16,000 kronor, överflyttas till sjätte huvudtiteln, under det återstoden av de erforderliga medlen liksom för nu löpande budgetår anvisas under nionde huvudtiteln. Chefen för socialdepartementet har tidigare i dag av denna anledning beräknat en minskning av det till socialstyrelsens verksamhet utgående anslaget med 16,000 kronor.

Med hänsyn till statskontorets förslag om särskild redovisning av medelstillgångar och kostnader för här förevarande verksamhet, för vilken anordning goda skäl synas tala, finner jag lämpligast, att nyssberörda belopp å 16,000 kronor icke nu inlägges i anslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet utan upptages såsom ett särskilt extra anslag under rubrik »Statens bränslekontrollerande verksamhet». Sedan den av rådande förhållanden betingade utvidgningen av verksamheten upphört, torde ett inarbetande av medelsanvisningen ifråga i styrelsens övriga anslag få ske.

Beträffande den omfattning, verksamheten med hänsyn till vedeldningens främjande bör erhålla under nästkommande budgetår, ävensom det belopp, som för ändamålet må bliva erforderligt under nionde huvudtiteln, kommer chefen för jordbruksdepartementet att senare denna dag framställa förslag.

Utskottet.

Frågan om förläggningen av statens bränslekontrollerande verksamhet, som hittills varit ansluten till socialstyrelsen, har 1929 varit föremål för riksdagens behandling. Därvid uttalade riksdagen i sin skrivelse nr 289, att en förläggning av bränslekontrollen i nära samband med administrationen av statens husbyggnadsväsen syntes erbjuda vissa praktiska fördelar samt att hinder ej torde möta, att jämväl byggnadsstyrelsen för bränslekontrollen anlätade underinspektörerna inom yrkesinspektionen för lokala tillsynsuppgifter. Av den sedermera förebragta utredningen framgår, att de hörda myndigheterna tillstyrkt avdelningens förläggande till byggnadsstyrelsen. I anslutning till den ståndpunkt, riksdagen intog 1929, vill jämväl utskottet biträda förslaget om att en sådan överflyttning nu kommer till stånd.

Vad angår kostnaderna för ifrågavarande verksamhet innebär Kungl. Maj:ts förslag, att kostnaderna för den i egentlig mening bränslekontrollerande verksamheten skulle bestridas — förutom av landstingens bidrag — av ett

särskilt under sjätte huvudtiteln uppfört anslag motsvarande det för bränslekontroll i socialstyrelsens verksamhetsanslag nu ingående beloppet av 16,000 kronor, medan avdelningens verksamhet i avseende att främja ökad användning av ved som bränsle skulle bestridas av anslag under nionde huvudtiteln, för nästkommande budgetår av Kungl. Maj:t föreslaget att utgå med 111,000 kronor. Under erinran att jordbruksutskottet har att avgiva utlåtande beträffande sistnämnda anslag tillstyrker utskottet att det under sjätte huvudtiteln äskade beloppet å 16,000 kronor nu anvisas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att statens bränslekontrollerande verksamhet skall från och med den 1 juli 1934 överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen;

b) till *statens bränslekontrollerande verksamhet* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor.

26:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, sid. 187 och 188) hemställer utskottet,

att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, må till *utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,000 kronor.

27:o) **Länsarkitekter.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, sid. 188 och 189) föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition i ämnet, som kan bli riksdagen förelagd, till länsarkitekter för budgetåret 1934/1935 beräkna ett extra förslagsanslag av 80,000 kronor.

I en till riksdagen den 16 februari 1934 avlåten proposition, nr 141, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag föreslagit riksdagen att till länsarkitekter för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor.

Till länsarkitekter har riksdagen för innevarande budgetår, i likhet med vad som var fallet för budgetåret 1932/1933, anvisat ett extra förslagsanslag å 80,000 kronor. I nämnda anslag ingår dels en bestämd post å 67,000 kronor till avlöningar och dels en förslagspost å 13,000 kronor till rese- och traktamentskostnader.

Med förmälan att ett ställningstagande till det framlagda kommittéförelaget om en förändrad länsarkitektorganisation ej medhunnits till årets riksdag har *departementschefen* tillstyrkt, att staten för anslaget till länsarkitekter för budgetåret 1934/1935 måtte erhålla följande lydelse:

Avlöningar till länsarkitekter m. m.	kronor 67,000
Rese- och traktamentskostnader för länsarkitekter, förslagsvis »	15,000
Ersättning för expenser åt länsarkitekter.....	» 8,000

Summa kronor 90,000.

I anslutning härtill har departementschefen anfört bland annat följande:

Byggnadsstyrelsen har under förutsättning av oförändrad organisationsform föreslagit, att medel skulle anvisas för anställande av ytterligare en länsarkitekt för att möjliggöra en avlastning från de för närvarande mest arbetstungda distrikten. Da ett bifall till detta förslag skulle innebära en fortsatt utbyggnad av den nuvarande organisationen vid en tidpunkt, då samtliga de frågor, som avse länsarkitektsinstitutionen, befinna sig under utredning, kan jag icke tillstyrka detsamma. Anslagsposten till avlöningar torde alltså för budgetåret 1934/1935 böra beräknas till samma belopp som innevarande budgetår, 67,000 kronor.

I fråga om anslagsposten till resekostnader innebär byggnadsstyrelsens förslag, att densamma skulle ökas från nuvarande 13,000 kronor till 15,000 kronor eller till samma belopp som för budgetåret 1931/1932. Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen upplyst rörande de faktiska utgifterna för länsarkitekternas resor under de senaste budgetåren finner jag mig böra biträda förslaget i denna del.

Vad därefter angår ersättning till länsarkitekterna för i tjänsten havda expenskostnader m. m., synes frågan härom icke hava varit föremål för övervägande, då anslag till länsarkitekter först uppfördes å riksstaten. Under årens lopp framkomna krav på dylik ersättning hava, enligt vad utredningen visar, av vederbörande länsstyrelser behandlats olika. En reglering härvidlag synes, såsom riksräkenskapsverket framhållit, böra åvägabringas.

I anslutning till den uppfattning, åt vilken länsstyrelserna, byggnadsstyrelsen och statskontoret givit uttryck, finner jag motiverat, att staten med hänsyn till de omfattande uppgifter, som länsarkitekterna numera i regel hava, bidrager till täckande av deras i tjänsten havda expenskostnader, och det synes påkallat att så sker redan nu. Något föregripande av en blivande allmän reglering av länsarkitektsinstitutionen och vad därmed sammanhänger lär icke härigenom kunna ske. Jag förordar alltså, att medel för ändamålet beredas å riksstaten för nästkommande budgetår och att, i enlighet med vad myndigheterna förordat, under förslagsanslaget till länsarkitekter upptages en särskild anslagspost, benämnd »Ersättning för expenser åt länsarkitekter». Utgifterna från denna post torde liksom resekostnaderna böra redovisas å särskild bokföringstitel.

Beträffande sättet för ersättningens utgående ansluter jag mig till statskontorets mening. Länsarkitekternas utgifter för expenser böra alltså ersättas dem på grund av ingivna räkningar, som vederbörligen prövas. Dock torde för varje länsarkitekt böra av Kungl. Maj:t fastställas ett visst maximumbelopp, som ersättningen per år icke må överstiga. Med hänsyn till angelägenheten av att likformiga grunder tillämpas vid prövningen av de ingivna räkningarna förordar jag, att granskningen, liksom utbetalningen, omhänderhaves av byggnadsstyrelsen.

I fråga om storleken av expensbidraget har byggnadsstyrelsen föreslagit, att man skulle utgå från ett genomsnittligt beräknat belopp av 800 kronor årligen för varje distrikt, vilket för de tolv nuvarande distrikten skulle motsvara ett sammanlagt belopp av 9,600 kronor. Statskontoret har funnit denna beräkningsgrund väl hög men har dock icke velat påyrka någon sänkning. Jag håller emellertid före, att ett genomsnittligt årsbelopp av 700 kronor för varje distrikt bör kunna anses vara tillräckligt. För tolv distrikt skulle detta innebära en summa av 8,400 kronor, vilket belopp lämpligen synes böra avrundas nedåt till 8,000 kronor.

För beredande av hyresbidrag åt de länsarkitekter, vilka icke kunna erhålla lokal i av statsverket ägd eller disponerad fastighet, har byggnadssty-

relsen hemställt om ett anslag av 3,500 kronor. Detta förslag har av statskontoret tillstyrkts. Med avgörandet av frågan om dylikt bidrag torde emellertid böra anstå till dess att länsarkitektsinstitutionen i sin helhet upptages till prövning. Jag kan alltså icke förorda att någon åtgärd i detta avseende nu vidtages.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en anslagsökning av 10,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, för vilket anslaget bestämts till 80,000 kronor; posten »rese- och traktamentskostnader för länsarkitekter» har sålunda föreslagits höjd från 13,000 till 15,000 kronor, och dessutom har upptagits en ny anslagspost »ersättning för expenser» med 8,000 kronor.

Utskottet har ej velat motsätta sig den föreslagna höjningen med 2,000 kronor av förstnämnda post till rese- och traktamentskostnader. Sistnämnda post till expenser har utskottet ansett böra begränsas till 6,000 kronor.

Med tillstyrkande alltså att anslaget till länsarkitekter uppföres med 88,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må till *länsarkitekter* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 88,000 kronor.

28:o) **Byggnader och reparationer. Förstärkning av reservationsanslaget till byggnader och reparationer.** Kungl. Maj:t har (punkterna 41 och 42, sid. 189—192) föreslagit riksdagen *dels* höja det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer, nu 525,000 kronor, med 50,000 kronor till 575,000 kronor, *dels ock* till förstärkning av reservationsanslaget till byggnader och reparationer för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 375,000 kronor.

Det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer, som för budgetåret 1925/1926 var uppfört med 450,000 kronor, höjdes med hänsyn till ökningen av kronans under byggnadsstyrelsens vård ställda fastighetsbestånd från och med budgetåret 1926/1927 till 500,000 kronor samt från och med budgetåret 1929/1930 till 525,000 kronor.

Till förstärkning av det ordinarie anslaget hava under flera år anvisats särskilda extra anslag, för budgetåren 1929—1932 till belopp av respektive 800,000, 800,000 och 850,000 kronor. Av statsfinansiella skäl nedsattes anslagsbeloppet för budgetåret 1932/1933 till 500,000 kronor samt för innevarande budgetår — i anslutning till ett av granskningsnämnden framlagt förslag — med ytterligare 125,000 kronor till 375,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt, att det ordinarie reservationsanslaget måtte ökas med 50,000 kronor från 525,000 kronor till 575,000 kronor och att förstärkningsanslaget för nästkommande budgetår måtte bestämmas till 800,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört om ökningen av det av styrelsen förvaltade fastighetsbeståndet finner jag mig böra tillstyrka, att det

Utskottet.

ordinarie anslaget till byggnader och reparationer i enlighet med styrelsens hemställan ökas med 50,000 kronor till 575,000 kronor. Däremot är det under förhandenvarande förhållanden mig icke möjligt att tillstyrka en höjning av förstärkningsanslaget, utan nödgas jag förorda, att detsamma för budgetåret 1934/1935 upptages med enahanda belopp som för innevarande budgetår. Såsom jag redan föregående år framhöll, förutsätter givetvis denna begränsning av tillgängliga medel, att underhållsarbetena få utväljas och planeras med alldeles särskild omsorg, så att medlen komma till största möjliga nytta för byggnadsbeståndets hållande i vederbörligt skick.

Utskottet.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) höja det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer, nu 525,000 kronor, med 50,000 kronor till 575,000 kronor; samt

b) i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av reservationsanslaget till byggnader och reparationer* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 375,000 kronor.

29:o) **Nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, sid. 192—194) föreslagit riksdagen medgiva, att till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli må av fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden användas ett belopp av 800,000 kronor.

I skrivelse den 24 augusti 1933 har *byggnadsstyrelsen* meddelat, att de då beräkneliga kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag uppginge till i runt tal 4,980,000 kronor. Då dittills ställts till byggnadsstyrelsens förfogande 3,105,000 kronor, erfordrades till byggnadsföretaget ytterligare ett belopp av 1,875,000 kronor. För budgetåret 1934/1935 begärde byggnadsstyrelsen anvisande av 950,000 kronor.

Därefter har byggnadsstyrelsen i en den 15 december 1933 till Kungl. Maj:t inkommen skrivelse, varmed för fastställelse överlämnats huvudritningar till det nya kanslihusets huvudbyggnad, meddelat, att vissa merkostnader kunde vara att motse. I vad mån dessa merutgifter, preliminärt uppskattade till 350,000 kronor, komme att motvägas av minskade arbetskostnader, kunde styrelsen dock ej förutsäga.

Departementschefen, som ansett, att för kanslihusbyggets fullföljande nu erforderliga medel skulle liksom vid flera föregående tillfällen kunna beredas ur fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden, har meddelat, att fondens odisponerade behållning uppginge till inemot 1,200,000 kronor. Vad det för nästa budgetår erforderliga medelsbeloppet beträffar har departementschefen från byggnadsstyrelsen inhämtat, att detta med hänsyn till förskjutningen av tidpunkten för byggnadsarbetenas full-

följande kunde begränsas till 800,000 kronor, varvid möjlighet likväl skulle föreligga att kunna färdigställa byggnaden under senare hälften av år 1936.

Jämlikt gällande bestämmelser skall fråga om disposition av fondens medel i varje särskilt fall underställas riksdagen.

Av nybyggnaden för Kungl. Maj:ts kansli hava hittills färdigställts de båda flygelbyggnaderna. I Kungl. Maj:ts förevarande förslag förutsättes nu, att de återstående arbetena — rivningen av den äldre kanslibyggnaden samt uppförande av den nya huvudbyggnaden — skulle kunna bedrivas på sådant sätt, att byggnadskomplexet skulle kunna färdigställas under senare hälften av år 1936. Utskottet, som uppmärksammat, att byggnadsstyrelsen ansett sig böra räkna med uppkomsten av vissa merkostnader utöver vad ursprungligen beräknats, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om anvisande för nästkommande budgetår av 800,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli må av fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden användas ett belopp av 800,000 kronor.

30:o) **Ny värmeledning i fastigheten nr 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, sid. 194), enligt vilket skulle till arbetenas bedrivande beviljas medel till belopp motsvarande en för 1933 års riksdag framlagd plan, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ny värmeledning i fastigheten nr 6 i kvarteret Rosenbad i Stockholm* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 32,000 kronor.

31:o) **Ersättning till Norrbottens läns skogsvårdsstyrelse för vissa inredningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, sid. 194—197) föreslagit riksdagen att till ersättning till Norrbottens läns skogsvårdsstyrelse för vissa inredningskostnader för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 8,300 kronor.

Genom beslut den 17 oktober 1924 och den 12 september 1930 bemyndigade Kungl. Maj:t länsstyrelsen i Norrbottens län att träffa avtal om upplåtelse till skogsvårdsstyrelsen i länet av bottenvåningen respektive övre våningen i den till länsresidenset i Luleå hörande södra flygelbyggnaden under villkor bland annat, att skogsvårdsstyrelsen bekostade för inredande i respektive våningar av expeditionsrum erforderliga arbeten enligt av vederbörande länsarkitekt uppgjorda förslag, med rätt för skogsvårdsstyrelsen att hyresfritt disponera de nyinredda våningarna under så lång tid, som för en beräknad hyra av 3,000 respektive 1,000 kronor om året svarade mot de nedlagda kapitalbeloppen jämte de ränteförluster därå efter en räntefot av 5 procent, som skogsvårdsstyrelsen komme att förorsakas.

Utskottet.

Under det att kostnaderna för inredande av expeditionsrum i bottenvåningen av förenämnda flygelbyggnad slutamorterats den 9 augusti 1932 — efter vilken tid vederbörlig hyra för dessa lokaler av skogsvårdsstyrelsen erlagts till länsstyrelsen — ha av kostnaderna för den övre våningens iordningställande till expeditionsrum intill den 1 oktober 1933 amorterats så mycket, att vid nämnda tidpunkt skogsvårdsstyrelsens tillgodohavande utgjorde 7,497 kronor 16 öre jämte ett belopp av 500 kronor, som skogsvårdsstyrelsen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 mars 1933 utbetalt för ledning och kontroll av berörda arbeten i den övre våningen, tillika med 5 procent ränta därå från betalningsdagen den 30 augusti 1933 eller sålunda tillhoppa 7,999 kronor 31 öre.

Med anledning av att skogsvårdsstyrelsen för tillgodoseende av ökat lokalbehov skulle förhyra lokal på annat håll i staden, medan styrelsens förutvarande utrymmen i förevarande flygelbyggnad skulle tagas i anspråk för vägingenjörrens, länsstyrelsens och länets kolonisationsnämnds behov, bemyndigade Kungl. Maj:t på framställning av länsstyrelsen genom beslut den 29 september 1933 länsstyrelsen att från och med den 1 oktober 1933 häva de mellan länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i länet slutna avtalen om upplåtelse till sistnämnda styrelse av ifrågavarande, till länsresidenset i Luleå hörande flygelbyggnad.

I enlighet med en av statskontoret i ärendet uttalad mening har *departementschefen* förordnat, att för gäldande av skogsvårdsstyrelsens fordran, som efter 5 procent ränta beräknas per den 1 juli 1934 uppgå till i runt tal 8,300 kronor, skulle anvisas ett särskilt anslag på riksstaten.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förevarande förslag ej givit anledning till erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättning till Norrbottens läns skogsvårdsstyrelse för vissa inredningskostnader* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 8,300 kronor.

32:o) **Hyreskostnader för vissa statens verk.** Kungl. Maj:t har (punkt 46, sid. 197—199) föreslagit riksdagen att — med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie förslagsanslaget till hyreskostnader — i riksstaten upptaga ett ordinarie förslagsanslag till hyreskostnader för vissa statens verk med 253,000 kronor.

1933 års riksdag uppförde i riksstaten under sjätte huvudtiteln ett ordinarie förslagsanslag till hyreskostnader med 253,000 kronor.

Departementschefen har anfört bland annat, att medelsbehovet för nästkommande budgetår belöpte sig till sammanlagt 255,815 kronor. Någon förhöjning av det för innevarande budgetår i riksstaten för ändamålet upptagna förslagsanslaget å 253,000 kronor syntes dock ej på grund härav erfordras. Beträffande de hyreskostnader, som skulle bestridas från anslaget, syntes i avbidan på resultatet av pågående utredning rörande riksstatens uppställ-

ning den av 1933 års riksdag godkända begränsningen böra äga fortsatt giltighet. Vad anslagsrubriken beträffade syntes det lämpligt, att åt densamma gaves en något klarare formulering, exempelvis hyreskostnader för vissa statens verk.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må — med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie förslagsanslaget till hyreskostnader — i riksstaten upptaga ett ordinarie förslagsanslag till hyreskostnader för vissa statens verk med 253,000 kronor.

Diverse.

33:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, sid. 200), som innebär en anslagsminskning med 2,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra förslagsanslag av 6,000 kronor.

34:o) **Turistrekla- och upplysningsverksamhet i utlandet.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, sid. 200 och 201) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till turistrekla- och upplysningsverksamhet i utlandet för budgetåret 1934/1935 beräkna ett extra anslag av 110,000 kronor.

I en till riksdagen den 1 februari 1934 avlåten proposition, nr 80, har Kungl. Maj:t sedermera, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till turistrekla- och upplysningsverksamhet i utlandet för budgetåret 1934/1935, under sjätte huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 110,000 kronor.

Ett av 1923 års riksdag gjort uttalande gav jämte andra omständigheter anledning till att de svenska resebyråerna i Berlin, Paris, London och New York lösgjordes från svenska trafikförbundet och övertogs av statens järnvägar — de båda förstnämnda den 1 februari och de båda sistnämnda den 1 januari 1924 — dock med garantier från statens järnvägars sida, att reklamen även för andra trafikföretag fortfarande skulle tillgodoses. I fråga om New Yorkbyrån vidtogs därvid den förändringen, att verksamheten inskränktes till att lämna upplysningar samt att sälja svenska biljettkuponger allenast till andra resebyråer men ej direkt till allmänheten. För byrån, som förut kostnadsfritt disponerat av svenska Amerikalinjen upplåten lokal, förhyrdes nu särskild lokal. Under år 1924 åstadkoms även en privat, men av statens järnvägar understödd resebyrå i Amsterdam.

I samband med att statens järnvägar övertogo resebyråerna blev trafikförbundet delvis omorganiserat och dess verksamhet helt koncentrerad på reklamarbetet och därmed sammanhängande uppgifter. Före omorganisationen hade förbundet en styrelse av lägst 12 och högst 20 ledamöter. Förbundets angelägenheter handhades närmast av ett verkställande utskott och ett ekonomiutskott, vilka bestodo av ordföranden jämte 2 respektive 4 andra styrelseledamöter. Omorganisationen, som genomfördes från den 1 april 1924, innebar i huvudsak en ombildning av styrelsen till ett råd och tillsättande av en styrelse, som i stort sett motsvarade det förutvarande ekonomiutskottet, varjämte en särskild verkställande direktör tillsattes.

Den 23 september 1926 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla sakkunniga för utredning av frågan om ett ändamålsenligt ordnande av turistreklam- och upplysningsverksamheten i utlandet och vad därmed ägde samband.

I oktober 1927 avlämnade de på grund av nämnda bemyndigande tillkallade sakkunniga sitt betänkande (statens off. utredn. 1927: 28).

Det av de sakkunniga framlagda organisations- och kostnadsförslaget byggde på principen att resebyråerna alltjämt skulle drivas såsom statens järnvägars egna organ men att den positiva propagandan skulle stå under ledning av och bekostas genom trafikförbundet, som för ändamålet borde undergå viss omorganisation och erhålla visst statsbidrag.

De sakkunnigas förslag innebar, att personaluppsättningen och resebyråernas drift enhetligt skulle handhavas av statens järnvägar men att personalen vid utövandet av propagandaarbetet skulle vara underställd ledning och tillsyn av det omorganiserade trafikförbundet. Förutsatt att järnvägsstyrelsen vid tillsättande av den med reklam sysslade personalen toge vederbörlig hänsyn till trafikförbundets önskemål om härför lämpad arbetskraft samt att järnvägsstyrelsen och trafikförbundet även i övrigt arbetade i samförstånd, borde enligt de sakkunnigas uppfattning icke någon svårighet uppstå härigenom.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle det för reklamverksamheten erforderliga centralorganet utgöras av svenska trafikförbundet. Innan detta kunde övertaga de vidgade uppgifterna och det med statsanslag förenade större ansvaret, förutsatte emellertid de sakkunniga vissa ändringar i dess inre organisation. Härom hava de sakkunniga anfört bland annat:

De sakkunniga föreslå, att svenska trafikförbundet skall hava en styrelse av 8 personer, nämligen: 2 utsedda av Kungl. Maj:t, vilka skola representera utrikesdepartementet och järnvägsstyrelsen och av vilka den ene skall vara ordförande i styrelsen, 1 utsedd av Sveriges allmänna exportförening, 1 utsedd av svenska turistföreningen, 4 utsedda av svenska trafikförbundets råd, varav en speciellt reklamtekniskt sakkunnig, jämte en suppleant för en var av styrelseledamöterna.

Dessutom torde järnvägsstyrelsen med hänsyn till driftsgemenskapen böra berättigas att adjungera en i överläggningarna men ej i besluten delaktig representant.

Revision bör verkställas av en av Kungl. Maj:t utsedd och en eller två av förbundets råd utsedda revisorer.

Den på nämnda sätt utsedda styrelsen skall vara förbundets högsta beslutande organ och således övertaga nuvarande styrelsens och råds uppgifter i dessa avseenden samt bland annat fastställa kostnadsstaten och antaga huvudbefattningarnas innehavare bland personalen. Liksom nu torde en verkställande direktör böra vara anställd.

Departementschefen har för egen del beträffande principerna för den fortsatta turistreklam- och upplysningsverksamheten biträtt sakkunnigförslaget, enligt vilket statens järnvägar skulle helt befrias från bestyret med utländsk turistreklam. Statens järnvägars kostnader härför skulle begränsas till vad som skäligen svarade mot det värde, som denna verksamhet kunde anses äga för statens järnvägars affärsverksamhet. Turistreklam i utlandet skulle helt anförtros åt det för dylik verksamhet bildade svenska trafikförbundet, som alltså skulle hava att från statens järnvägar liksom från andra företag, för vilka verksamheten vore till gagn, uppbära bidrag till rörelsens bedrivande. I den mån dessa bidrag ej vore tillräckliga för reklamverksamhetens upprätthållande i ungefärligen samma omfattning som hittills, skulle de ytterligare erforderliga medlen med hänsyn till verksamhetens allmänna betydelse för landet utgå i form av statsbidrag å den allmänna budgeten. I enlighet med vad järnvägsstyrelsen framhållit, skulle emellertid statens järnvägar medgivas att liksom varje annan stor järnvägsförvaltning fortfarande i viss utsträckning göra speciell reklam i utlandet för sitt företag, vilken reklam ej lämpligen kunde överlåtas till trafikförbundet.

I fråga om fördelningen av kostnaderna för förevarande verksamhet har departementschefen yttrat följande:

Enligt de sakkunnigas förslag skulle trafikförbundet endast övertaga den direkta reklamverksamheten från statens järnvägar jämte därmed förenade kostnader, under det att statens järnvägar — som förutsatts fortfarande skola bedriva resebyråverksamhet i utlandet — alltjämt skulle bestrida även sådana lokal-, personal- och administrationskostnader m. m. för resebyråerna, som föranledes därav att dessa fortfarande skulle tjänstgöra som reklamcentraler. Emot en sådan kostnadsfördelning har järnvägsstyrelsen ställt sig avvisande; trafikförbundet har också i senare avgivet yttrande förklarat sig berett att jämväl övertaga sistberörda kostnader, därest härför erforderliga medel ställdes till förfogande. Rent budgetmässigt framstår det givetvis såsom önskemål, såväl att man i möjligaste mån klarlägger, vilka belopp staten utger för turistreklam, som ock att dessa belopp bliva hänfödda till riktiga utgiftstitlar. Dessa synpunkter hava, såsom den lämnade redogörelsen utvisar, även framkommit vid den behandling, riksdagen tidigare ägnat hithörande spörsmål. Järnvägsstyrelsens förslag beträffande fördelningen av kostnaderna läser därför böra läggas till grund för beslut i ämnet.

Kostnaderna för statens järnvägars utländska persontrafikreklam — anför departementschefen vidare — hava från att år 1932 — det är då förändringen av den svenska valutans värde i förhållande till de utländska först helt gjorde sig märkbar — hava uppgått till 333,300 kronor, minskats för år 1933 till 331,700 kronor, varav 49,000 kronor av lotterimedel för New Yorkbyrån, och enligt den för år 1934 fastställda staten till 267,300 kronor. Kostnadsminskningen har möjliggjorts främst genom det med svenska Amerikalinjen

träffade avtalet om dennas övertagande av resebyrån i New York mot viss ersättning. Med den betydelse, som utländsk turistpropaganda onekligen bör tillmätas, torde det för innevarande kalenderår sålunda fastställda beloppet böra tagas till huvudsaklig utgångspunkt, då det nu gäller att beräkna statens bidrag till denna propaganda.

Härefter fortsätter departementschefen:

Genom den utländska turisttrafiken bliva årligen stora belopp tillförda landet. Dessa komma, såsom naturligt är, i första hand till största delen enskilda företag till godo. Endast en mindre del, enligt de sakkunnigas beräkningar omkring en sjättedel, innebär en direkt inkomst för statens järnvägar. Ehuru det allmänna givetvis har större både omedelbart och medelbart gagn av turisttrafiken än vad detta relationstal angiver, är det dock uppenbart, att på statsverket för närvarande vilar betydligt större andel av reklamkostnaderna än som kan vara förenligt med en ur intresse-synpunkt verkställd fördelning. Det är min förhoppning, att det skall visa sig möjligt att bland dem, vilka draga direkta eller indirekta fördelar av turisttrafiken, åstadkomma ett växande intresse för ifrågavarande reklamverksamhet och att från sådant håll skall erhållas ett mot vunna fördelar bättre svarande bidrag till denna verksamhet än vad för närvarande är fallet. Att kraftigt verka i sådan riktning bör bliva en av uppgifterna för ett omorganiserat trafikförbund. Målet bör alltså vara att, samtidigt som turistpropagandan vidmakthålles i sin nuvarande omfattning eller i mån av sig företeende behov utvidgas, det bidrag av statsmedel, som för närvarande måste utgå för verksamhetens behöriga uppehållande, efter hand skall kunna minskas till att motsvara vad det allmänna ur skilda synpunkter rimligen bör lämna till ifrågavarande ändamål.

Rörande det närmare utformandet av reklamverksamheten har departementschefen andragit följande:

Enligt de sakkunnigas förslag skulle reklamverksamheten i utlandet främst bedrivas genom i statens järnvägars regi bibehållna resebyråer, under det att den centrala ledningen i hemlandet skulle omhändervaras av svenska trafikförbundet.

Vad då först den till utlandet förlagda verksamheten beträffar, hava genom de av mig i det föregående omförmälda, under sista delen av år 1933 meddelade beslutna betydande förändringar skett i de förutsättningar, som förelågo vid avlåtandet av de sakkunnigas förslag. Resebyrån i Paris har nedlagts och ersatts med en reklamcentral. New Yorkbyrån har mot viss ersättning, 50,000 kronor för år, övertagits av svenska Amerikalinjen. Där emot har den tidigare sovplatscentralen i Köpenhamn numera förvandlats till resebyrå. I fortsättningen har man således att räkna med resebyråer i Berlin, London och Köpenhamn i stället för, såsom vid avlåtandet av de sakkunnigas förslag, i Berlin, Paris, London och New York. I anslutning till de sakkunnigas principiella inställning förordar jag, att statens järnvägars nu befintliga resebyråer — i Berlin, London och Köpenhamn — bibehållas i nuvarande form, således både såsom resebyråer i egentlig bemärkelse och som reklamcentraler. Frågan om New Yorkbyråns fortsatta verksamhet lär genom Kungl. Maj:ts tidigare omförmälda beslut hava fått en i varje fall för den närmare framtiden tillfredsställande lösning.

Beträffande resebyråernas organisation innebar de sakkunnigas förslag, att personaluppsättningen och resebyråernas drift enhetligt skulle handhas av statens järnvägar men att personalen vid utövandet av propagandaarbetet

skulle vara underställd ledning och tillsyn av ett omorganiserat trafikförbund. Mot en dylik organisationsform hava vissa betänkligheter framkommit. Järnvägsstyrelsen har i sitt utlåtande den 31 december 1927 uttalat, att den icke kunde avstå från rätten att på vanligt sätt antaga och placera statens järnvägars befattningshavare men att styrelsen vid tillsättning av resebyråföreståndare och andra ifrågakommande tjänstemän ville iakttaga, att de valdes med hänsyn till behövliga kvalifikationer även för reklamarbetets bedrivande och att härvid i möjligaste mån hänsyn komme att tagas till önskemål från förbundets sida. Mot vad järnvägsstyrelsen sålunda uttalat har trafikförbundet i sitt yttrande den 21 januari 1929 förklarat sig icke hava något att erinra. Den lösning, varom järnvägsstyrelsen och förbundet sålunda enats, synes mig godtagbar, och förordar jag alltså densamma.

Det synes ligga i sakens natur, att ifråga om utformandet av denna reklamverksamhet i utlandet en viss rörelsefrihet bör lämnas. Utöver vad i det föregående angivits synas därför åtminstone för närvarande närmare riktlinjer för denna verksamhet icke behöva uppdragas. Det torde räcka med att föreskrift meddelas därom att — såsom redan i det föregående antytts — verksamheten bör bedrivas åtminstone i ungefär samma omfattning som med motsvarande medelstillgång hittills varit fallet. Med den organisation av trafikförbundet, som jag i det följande föreslår, torde man ock hava grundad anledning antaga, att verksamheten skall utövas på ett effektivt och i övrigt tillfredsställande sätt.

I fråga om ordnandet av det centrala organet i hemlandet, svenska trafikförbundet, har departementschefen anfört följande:

I fråga om styrelsen ansluter jag mig till det av de sakkunniga framlagda förslaget, att denna bör vara förbundets högsta beslutande organ och således övertaga de uppgifter, som enligt nuvarande organisation tillkomma styrelse och råd. Styrelsen skulle sålunda hava bland annat att fastställa kostnadsstaten och tillsätta de viktigaste befattningarna i centralorganisationen. Vad rådet beträffar skulle detta enligt de sakkunnigas förslag hava att, utöver sin rådgivande verksamhet, utse vissa styrelseledamöter och revisorer. Här emot synes mig icke vara något att erinra. I fråga om styrelsens sammansättning ansluter jag mig till det av trafikförbundet i dess yttrande den 23 december 1927 framförda och av järnvägsstyrelsen bitradda förslaget, enligt vilket styrelsen bör utgöras av nio personer, tre utsedda av Kungl. Maj:t, en av järnvägsstyrelsen och fem av förbundets råd. Av de utav Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna bör en vara ordförande samt de båda övriga närmast representera den ene utrikesdepartementets och den andre kommunikationsdepartementets intresseområden, och skall en av de sistnämnda tillika vara vice ordförande. För en var av styrelsens ledamöter med undantag av ordföranden skall en suppleant utses; då vice ordföranden fungerar i denna egenskap, bör givetvis suppleanten intaga hans ledamotsplats. Revision bör i enlighet med de sakkunnigas förslag verkställas av en av Kungl. Maj:t utsedd och en eller två av förbundet valda revisorer. Tillika lärer böra föreskrivas, att förbundet skall vara underkastat den granskning från riksdagens revisorers sida rörande användningen av till förbundets förfogande ställt statsbidrag, varom Kungl. Maj:t må förordna.

Föreningen för skidlöpningens främjande hemställen, att föreningen skulle erhålla rätt att utse en av medlemmarna i förbundets styrelse, kan jag alltså icke tillstyrka. Jag vill emellertid framhålla, att det självfallet bör ligga i trafikförbundets eget intresse att söka sörja för en allsidig kompetens i förbundets ledning och för samverkan mellan olika, med turistpropaganda sysslade organ.

Med hänsyn till att av det statsbidrag, som skulle ställas till trafikförbundets förfogande, största delen är avsedd att uppföras å budgeten, synes en omläggning av förbundets räkenskapsår från kalenderår till budgetår böra ske. Av skäl, som i det följande angives, torde den nya organisationen icke böra träda i kraft förrän den 1 januari 1935, och första halvåret 1935 synes då lämpligen kunna betraktas som övergångsperiod.

Beträffande kostnaderna för den sålunda ifrågasatta turistrekamverksamheten ävensom sättet för desammas bestridande yttrar departementschefen följande:

Beträffande trafikförbundets egen budget, i vad den avser förbundets hitillsvarande verksamhet, synes med här givna utgångspunkter anledning icke föreligga att nu ifrågasätta ändring. De jämkningar härutinnan, som under frågans beredning av de sakkunniga och i vissa yttranden ifrågasatts, torde därför icke nu behöva komma under bedömande.

I det föregående har jag förordat, att det för innevarande kalenderår fastställda beloppet av statens järnvägars kostnader för här ifrågavarande ändamål, 267,300 kronor, nu tages till huvudsaklig utgångspunkt vid beräklandet av statens bidrag. I anslutning härtill synes ifrågavarande bidrag lämpligen kunna bestämmas till ett avrundat belopp av 260,000 kronor. Hela detta belopp torde emellertid icke böra överföras från statens järnvägars driftkostnadsstat till skattebudgeten. I enlighet med vad i det föregående anförts lära statens järnvägar alltjämt böra bestrida så stor del av kostnaderna för reklamverksamheten, som kan anses svara mot de fördelar, statens järnvägar som affärsföretag kunna beräknas få av denna verksamhet. Storleken av denna andel kan givetvis endast approximativt uppskattas. Med hänsyn till förhållandet mellan de inkomster, som kunna beräknas tillföras å ena sidan landet i dess helhet och å andra sidan statens järnvägar genom den utländska turisttrafiken, vill det förefalla skäligt, att statens järnvägar för det närvarande bidra till turistrekam- och upplysningsverksamheten i utlandet med ett årligt belopp av 80,000 kronor, däri inberäknade 15,000 kronor till bestridande av kostnaderna för den speciella reklam i utlandet, som, på sätt förut nämnts, skulle fortfarande omhändervhas direkt av statens järnvägar. Återstoden av den förut angivna totalsumman, d. v. s. (260,000 — 80,000) 180,000 kronor för helt år, skulle då uppföras å budgeten.

Av den föregående redogörelsen framgår, att Kungl. Maj:t redan meddelat beslut beträffande statens järnvägars utländska resebyråer och övriga persontrafikrekam för hela år 1934. Vid sådant förhållande torde den nya organisationen icke böra träda i kraft förrän den 1 januari 1935, och å budgeten böra således nu endast upptagas medel för verksamheten för tiden 1 januari — 30 juni 1935. Järnvägsstyrelsen har meddelat, att större delen av den i utlandet bedrivna persontrafikrekamen är koncentrerad till våren. Enligt vad jag under hand inhämtat från styrelsen, kan man beräkna, att av det för år 1934 för den utländska persontrafikrekamen till styrelsens förfogande ställda beloppet av 267,300 kronor icke mindre än 180,300 kronor eller i runt tal 67 procent komma att tagas i anspråk under första halvåret, under det att återstoden, 87,000 kronor eller i runt tal 33 procent, skulle erfordras under andra halvåret 1934. Det för ifrågavarande ändamål i förslaget till riksstat för budgetåret 1934/1935 upptagna beloppet av 110,000 kronor, avsett för tidsperioden 1 januari—30 juni 1935, svarar ungefärligen mot den av järnvägsstyrelsen beräknade utgiftsfördelningen under innevarande kalenderår.

Departementschefen har slutligen meddelat, att han under hand förhört sig hos trafikförbundets ledning om dess ställning till en lösning av de föreliggande spörsmålen på sätt han angivit, och därvid synts framgå såsom antagligt, att förbundet skulle vara benäget att på angivna villkor åtaga sig omförmälda vidgade uppgifter.

Riksräkenskapsverket har i sitt utlåtande uttalat, att ett blivande rikstatsanslag till förevarande ändamål borde uppföras under tionde huvudtiteln. Departementschefen har emellertid ansett, att i varje fall tillsvidare anslaget borde uppföras under sjätte huvudtiteln, på sätt i riksstatsförslaget förutsatts, och lämpligen erhålla reservationsanslags natur. På Kungl. Maj:t skulle få ankomma att meddela de närmare bestämmelser rörande anslagets användning, som kunde erfordras.

Enligt utskottets mening måste i utlandet bedriven vederhäftig upplysningsverksamhet om vårt land tillerkännas stor betydelse. Genom spridandet av kunskaper om Sverige och uppammandet av intresset för detsamma vidgas och stärkes det ekonomiska och kulturella utbytet med främmande länder. Uppmuntrandet av turisttrafiken är av direkt ekonomisk betydelse. Sålunda kan -- enligt beräkningar, verkställda inom svenska trafikförbundet -- turisttrafiken uppskattas för den senaste tioårsperioden hava tillfört landet omkring 25 miljoner kronor årligen; medräknas alla främlingsbesök torde siffran stiga till inemot 40 miljoner kronor årligen. För näringslivets vidkommande främjas genom en dylik verksamhet knytandet av affärsförbindelser och avsättningen av svenska produkter. I likhet med departementschefen finner utskottet därför, att ifrågavarande verksamhet, som sedan åtskillig tid bedrivits, bör stödjas och organiseras med statens hjälp.

Utskottet.

Enligt departementschefens förslag skulle den utlandsreklam, som för närvarande bedrivs av statens järnvägar och på dessas bekostnad, anförtros åt svenska trafikförbundet i visst samarbete med statsbanorna. Förbundet skulle för ändamålet erhålla statsbidrag och samtidigt delvis omorganiseras. Statens järnvägar skulle dock fortfarande lämna ett bidrag motsvarande reklamens värde för dess affärsverksamhet samt därjämte i viss utsträckning driva speciell reklam för egen räkning. Utskottet har ansett sig kunna ansluta sig till vad departementschefen sålunda föreslagit. Ur statlig ekonomisk synpunkt innebär en dylik omläggning av reklamverksamhetens finansiering för närvarande i huvudsak vissa bokföringsmässiga överflyttningar från statens järnvägars driftskostnadsstat till skattebudgeten. I anslutning till vad departementschefen anfört vill dock utskottet uttala en förhoppning, att de enskilda företagare, som direkt och indirekt draga nytta av turistreklamen, skola genom skäliga ekonomiska insatser ådagalägga sitt intresse för verksamheten.

Med utgångspunkt från att statens totala bidrag till ifrågavarande verksamhet skulle ungefärligen motsvara statens järnvägars utgifter under år 1934 för ändamålet eller i avrundat tal 260,000 kronor har departementschefen beräknat statsbanornas årliga bidrag till verksamheten uppgå till 80,000 kronor,

medan återstående 180,000 kronor skulle anvisas å skattebudgeten. Då den omlagda verksamheten skulle träda i tillämpning den 1 januari 1935, har departementschefen uppskattat det för återstoden av nästkommande budgetår erforderliga beloppet till 110,000 kronor, med vilket belopp anslag nu äskats. Dessa beräkningar hava ej givit utskottet anledning till erinran.

Planen för trafikförbundets blivande organisation har synts utskottet godtaglig. Utskottet har emellertid velat framhålla önskvärdheten av att Kungl. Maj:t må erhålla tillfälle att genom regelbundet återkommande redogörelser följa förbundets verksamhet, särskilt i ekonomiskt avseende.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *turistrekla- och upplysningsverksamhet i utlandet* för budgetåret 1934/1935 under sjätte huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 110,000 kronor.

35:o) **Svenska brandkårernas riksförbund.** I en inom första kammaren av herr *J. Nilsson* i Kristianstad väckt motion, nr 44, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att till Svenska brandkårernas riksförbund bevilja för budgetåret 1934/1935 ett extra anslag av 2,000 kronor såsom bidrag till förbundets verksamhet.

Till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer hava under ett antal år anvisats anslag, senast för budgetåret 1926/1927 med 1,000 kronor. Sedan förbundets namn ändrats till Svenska brandkårernas riksförbund, har riksdagen för vardera av budgetåren 1928/1929 och 1929/1930 såsom bidrag till utgivande genom Svenska brandkårernas riksförbund av »Tidskrift för landsbygdens brandväsen» beviljat ett extra anslag av 1,000 kronor. För budgetåret 1930/1931 beviljade riksdagen som bidrag till utgivande av riksförbundets tidskrift, dämera benämnd »Brandkårstidskrift», ett till 2,000 kronor förhöjt anslagsbelopp. För budgetåret 1931/1932 utgick anslag för ändamålet likaledes med 2,000 kronor. I anledning av väckta motioner beviljade 1932 års riksdag till Svenska brandkårernas riksförbund anslag för budgetåret 1932/1933 med 2,000 kronor, varemot intet anslag anvisats för budgetåret 1933/1934.

Utskottet.

Förbundets ändamål att verka för utvecklingen av ett ordnat och betryggande brandväsende i vårt land, särskilt å dess landsbygd, är tvivelsutan av stor samhällelig betydelse. Med hänsyn härtill synes det skäligt, att staten genom ekonomiskt bidrag alltjämt visar sitt intresse för förbundets verksamhet. Detta bidrag synes såsom motionären föreslagit och tidigare ägt rum böra bestämmas till 2,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till herr *J. Nilssons* i Kristianstad förevarande motion (I: 44), må till *Svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

36:o) **Efterskänkande i vissa fall av avgifter för radiolicens.** I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom* m. fl. väckt motion, nr 409, har föreslagits, att riksdagen för budgetåret 1934/1935 beslutar anvisa ett förslagsanslag å ett belopp av 50,000 kronor, vilket belopp ställes till telegrafverkets förfogande för efterskänkande av radioavgifter till personer, som genom företeende av intyg från vederbörande kommunala myndigheter kunna visa sig på grund av arbetslöshet sakna möjligheter betala radiolicens.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 juni 1933 hava sakkunniga tillkallats inom kommunikationsdepartementet för verkställande av en allsidig utredning beträffande rundradioverksamheten. Vid nämnda utredning lärer, enligt vad utskottet inhämtat, jämväl komma under bedömande frågan om befrielse i ömmande fall från radiolicensavgift. Under hänvisning härtill får utskottet avstyrka motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att herr *Kilboms* m. fl. förevarande motion (II: 409) ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

37:o) **Rese- och traktamentspenningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, sid. 201) hemställer utskottet,

att riksdagen må minska det ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 15,000 kronor, med 3,000 kronor till 12,000 kronor.

38:o) **Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 50 och 51, sid. 202) angående provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst och dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande; vilket härigenom

anmäles.

Övriga ordinarie anslag.

39:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln, har någon ändring icke föreslagits. Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omfördälda, må i riksstaten för budgetåret 1934/1935 upptagas med oförändrade belopp; dock att i förslagsanslaget till tryckningskostnader må göras den jämkning, som må bliva erforderlig för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Stockholm den 9 mars 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hamrin*, *Lindblad*, *Bergqvist*, *Olof Olsson*, *Kvarnzelius*, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Bagge*, *Asplund*, friherre *Lagerfelt*, *Nilsson* i Fredriksfält och *Tham*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Norsell*, *Skoglund*, *Olofsson* i Digernäs och *Norling*;

med undantag av att vid behandling av punkten 27:o herr *Olsson* i Staxäng deltagit i stället för herr *Persson* i Fritorp.

Reservationer:

vid punkt 5:o) (byggande av enkla bygdevägar)

1) av herrar *Lindblad*, *Olof Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Asplund*, *Anderson* i Råstock, *Törnkvist* i Karlskrona, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Norsell* och *Norling*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker — — — innevarande budgetår.

Kungl. Maj:ts förslag om att täckning för ifrågavarande anslag till enkla bygdevägar beredes av automobilskattemedel har ej givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de av herr C. Lindmark m. fl. och herr E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 175 samt II: 216), i vad de avse förenämnda anslag, må till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,350,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.»

2) av herr *Hamrin*;

vid punkt 6:o) (byggande av ödebygdsvägar) av samma reservanter som de vid punkt 5:o) antecknade, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker — — — innevarande budgetår.

Kungl. Maj:ts förslag om att anslaget skall utgå av automobilskattemedel föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Beträffande Kungl. Maj:ts — — — avgiva utlåtande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt med avslag å de av herr C. Lindmark m. fl. och herr

E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 175 samt II: 216), i vad de avse förevarande anslag, må till *byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,200,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.»

vid *punkt 7:o*) (byggande av enskilda utfartsvägar)

1) av herrar *Lindblad, Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Bagge, Anderson* i Råstock, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm och *Skoglund*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som icke ansett sig kunna tillstyrka någon höjning i det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet, får hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt med avslag å friherre De Geers m. fl. och herr Sandbergs m. fl. motioner II: 61 och 62, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.»

2) av herr *Strindlund*, vilken ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom av — — — minst 15 %. I anslutning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat och vad motionsvis yrkats finner sig utskottet böra tillstyrka, att anslaget upptages till ett belopp av 725,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt herr Sandbergs m. fl. motion II: 62 ävensom med bifall till friherre De Geers m. fl. motion II: 61, må till *byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 725,000 kronor.»

vid *punkt 8:o*) (byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan) av *samma reserwanter* som de under *punkt 5:o*) antecknade, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker — — — 500,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag om att anslaget skulle utgå av automobilskattemedel föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt med avslag å de av herr C. Lindmark m. fl. och herr E. Lindmark m. fl. samt herr Heiding m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 175 samt II: 216), i vad de avse förevarande

anslag, må till byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.»

vid *punkt 29:o*) (nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli) av herr *Strindlund*;

vid *punkt 35:o*) (Svenska brandkårernas riksförbund) av herrar *Holmgren* och *Strindlund*, som ansett att utskottet bort avstyrka motionen.